

تبلیغات در ایران امروز

با قیمت مناسب و کیفیت عالی

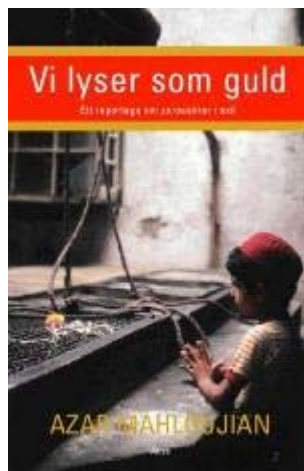
Thu 23 11 2006 21:55

رپرتاژی در باره زرتشتیان در تبعید "ما چون طلا می درخشیم"

Vi lyser som guld

پنجشنبه ۲ آذر ۱۳۸۵

گفتگوی شهرام فرزانه‌فر با آذر محلوچیان

تازه ترین کتاب آذر محلوچیان رپرتاژی در باره زرتشتیان در تبعید است که به زبان سوئدی و توسط انتشارات اطلس سوئد در ۲۵۶ صفحه منتشر شده است. پارسیان که ۱۲۰۰ سال قبل در پی اشغال ایران توسط اعراب، از ایران به هند مهاجرت کردند هویت بنیادین خود را حفظ کرده‌اند. پارسیان هند کماکان نمود و جنبه‌هایی از موجودیت انسان‌ها در تبعید را به تصویر می‌کشند. عده ای از آنها هنوز از چگونگی جلائی وطن و مهاجرتشان به گونه‌ای صحبت می‌کنند که گویی همین دیروز سر از هندوستان در آورده‌اند. پارسیان اقلیتی کوچک اما محترم، با نفوذ و قدرتمند در جامعه‌ی هند به شمار می‌آیند که هویت خود را حفظ کرده و به آن واقفند.

چگونه ممکن است یک قوم تبعیدی پس از گذشت ۱۲۰۰ سال هنوز موجودیت داشته و هویت خود را حفظ کرده باشد؟ این سنوالی است که آذر محلوچیان در کتاب خود "ما چون طلا می درخشیم" به آن می‌پردازد. او که خود بیست سال تجربه جلائی وطن و زندگی در تبعید را تجربه کرده است، سعی می‌کند با نگاهی عمیقتر به موضوع مورد علاقه‌اش یعنی مهاجرت و تبعید بپردازد.

او که احساس تبعیدیان را بخوبی درک می‌کند، در پی آن است که بفهمد شرایط زندگی در تبعید، چه تغییری در دیدگاه افراد نسبت به موطن خویش ایجاد می‌کند. "ما چون طلا می درخشیم" سفرنامه ایست جذاب در باره هند، ایران و سوئد.

خانم آذر محلوچیان تازه‌ترین کتاب شما رپرتاژی در باره زرتشتیان در تبعید است. چه شد که این موضوع را انتخاب کردید؟

مثل اکثر ایرانی‌ها به شناخت گذشته تاریخی و فرهنگ ایران علاقمند بودم و در ضمن همانطور که از کتاب‌های دیگرم بر می‌آید سال‌هاست که مسأله تبعید ذهن مرا به خود مشغول کرده بود. من بدنبال دانستن تاریخچه تبعید در ایران بودم و به اینجا رسیدم که اولین گروه تبعیدی ایرانی در تاریخ ما همان زرتشتیان هستند که پس از حمله اعراب به هند رفتند. بعد به فکر مقایسه زندگی تبعیدیان ایرانی دوره مدرن - یعنی نسل ما- و اولین گروه تبعیدیان ایرانی - یعنی پدران همین پارسیان امروز هند- افتادم.

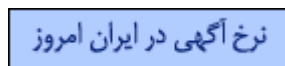
از چه امکانات و منابعی برای تهیه این رپرتاژ استفاده کردید؟

از هر امکانی که به نظر می‌رسید. از تهیه کتاب به فارسی در ایران، پرس‌وجو، تماس با دوستان مطلع، سفر به هند، مصاحبه با پارسیان در بمبئی و دهلی و چند نقطه دیگر هند، معاشرت با آنها و حتا اقامت چند هفته‌ای در منزل آنها، خواندن کتاب‌هایی که درباره آنها به فارسی، سوئدی و انگلیسی نوشته شده.

آیا از حمایت مالی و یا پشتیبانی نهاد خاصی برای تهیه این رپرتاژ برخوردار بودید؟

طبیعتاً. بدون حمایت مالی هرگز نمی‌توانستم این کتاب را بنویسم. هزینه سفرم از طریق بورسیه یک مؤسسه‌ی فرهنگی سوئدی پرداخت شد.

پس این کار را خودتان انتخاب کردید و به انجام رساندید و مأموریت ژورنالیستی و سفارشی نبود؟

کار دل خودم بود. مأموریت یا سفارشی از طرف هیچ نهاد یا فردی در کار نبود، بلکه پروژه‌ام را به این مؤسسه ارائه کردم و اعتماد این مؤسسه به من برای انجام این کار تحقیقی باعث اهداء بورسیه به من شد.

چرا بین سفر اول و شروع کارتان در رابطه با این پروژه و به اتمام رساندن آن این همه وقفه افتاد؟

من کارم را با همان سفر اول در پایان ۱۹۹۹ شروع کردم و تا تابستان ۲۰۰۱ که به ایران رفتم ادامه دادم. بعد از چاپ کتاب "بازگشت به ایران" در سال ۲۰۰۴ پروژه پارسیان هند را از سر گرفتم و تا اکتبر امسال یکسره وقت صرف این کتاب شد. در این مدت ۲ بار دیگر به بمبئی رفتم. آخرین سفرم در فوریه و مارس ۲۰۰۶ بود تا بتوانم اطلاعاتم را به روز کنم.

آیا کارهای دیگری در این زمینه و بخصوص به فارسی انجام شده است؟

کتاب‌های زیادی در باره زرتشت و دین زرتشتی به فارسی و به زبان‌های غربی نوشته شده. ولی توجه نویسندگان بیشتر معطوف به دین زرتشت و چگونگی اجرای آئین‌ها و مراسم و مناسک مذهبی بوده است. پارسیان هند خودشان کتاب‌های زیادی در مورد گذشته و حال نوشته‌اند، ولی تبعید، مهاجرت، زندگی در غربت و حفظ هویت و پایداری فرهنگی موضوع اصلی این کتاب‌ها نبوده‌اند و من بعنوان خواننده این خلاء را حس می‌کردم و در حقیقت کتاب حاضر شرح جستجوی من است برای یافتن پاسخ برای پرسش‌هایی که برای خودم مطرح بوده است.

منظور از پارسیان چیست؟ آیا زرتشتیانی که مجبور به جلاى وطن شدند فقط پارس‌ها یا به عبارتی دیگر فارس‌ها بودند؟

در هند این گروه به پارسی معروف شدند. یعنی کسانی که از پارس یا فارس که ایالت بزرگی در ایران بود آمده‌اند و این نام روی آنها باقی مانده است.

برخورد پارسیان هند با شما چگونه بود؟

خیلی خوب، آنها بسیار مهمان‌نواز و مهربان بودند و به من از هر جهت کمک کردند.

آیا آنها از انتشار کتاب شما به زبان سوئدی اطلاع دارند؟

دوستان پارسی من در هند از چاپ کتاب اطلاع دارند و بسیار علاقمند و کنجکاو هستند که بدانند من درباره‌شان چه نوشته‌ام. البته این خیلی طبیعی است، چون می‌خواهند بدانند من پس از این سفرها چه برداشتی از زندگی آنها داشته‌ام.

اگر ممکن است بطور اختصار نحوه و دلایل مهاجرت پارسیان را توضیح دهید؟

ایرانی‌هایی که بعد از اشغال ایران به دین اسلام نگرویدند نه فقط باید جزیه پرداخت می‌کردند، بلکه مورد تبعیض و اذیت و آزار قرار می‌گرفتند. عده‌ای از آنها که در بینشان موبدان زرتشتی هم بودند، ایران را ترک کردند. تعدادی حتا به چین رفتند، ولی بزرگترین گروه با قایق از طریق تنگه هرمز به هند رفتند و در ایالت گجرات ساکن شدند. البته در راه بسیاری از آنها تلف شدند.

موقعیت کنونی پارسیان در هند چگونه است؟

آنها صاحبان سرمایه، صنایع و مشاغل علمی و فرهنگی هستند. پارسیان از موقعیت اجتماعی بسیار خوبی برخوردارند و به صداقت و درستی مشهورند. هندی‌ها با احترام از آنها یاد میکنند.

رابطه آنها با فرهنگ ایران چگونه است؟

رابطه اصلی از طریق دین زرتشت است و ایران را زادگاه پیامبر و دین خود می‌شناسند. در کتاب هم اشاره کردم که افراد هرچه مذهبی‌تر باشند نوستالژی‌شان نسبت به ایران بیشتر است. آنها فارسی نمی‌دانند ولی تقریباً همه از شاهنامه با افتخار و به عنوان میراث فرهنگی‌شان یاد می‌کردند. بجز کسانی که به ایران سفر میکنند و تماس دائم دارند، برای اکثریت آنها ایران در هاله‌ای اساطیری پوشیده شده است، کشوری است که پدرانشان در ۱۲۰۰ سال پیش مجبور به ترک آن شدند.

البته باید زرتشتی‌هایی را که در گذشته‌ای نه چندان دور، در دوره شاه یا بعد از انقلاب به هند مهاجرت کردند (همان‌ها که در هند بنام "ایرانی" و نه "پارسی" خوانده می‌شوند و در کتاب شرح دادم) را جدا کرد. آنها طبیعتاً به فرهنگ ایرانی و زبان فارسی تسلط

دارند.

پارسیان هند به چه زبانی سخن می‌گویند؟

بستگی دارد با چه کسی و از چه طبقه و گروه اجتماعی صحبت کنید، در بمبئی انگلیسی بلد بودند، در گجرات بودند پارسیانی که انگلیسی حرف نمی‌زدند. ولی همانطور که میدانید هند کشوری است که مردم آنجا به حدود ۲۰۰ زبان و لهجه صحبت میکنند. در نتیجه دانستن یک زبان کافی نیست و بسیاری افراد چند زبانه هستند. پارسیان بمبئی بیشتر به انگلیسی و ماراتی (زبان ایالت مهاراشترا) صحبت میکنند و افراد مسنشان گجراتی و حتی روزنامه‌هایشان به انگلیسی یا گجراتی است. البته شاعر و نویسندگانی را ملاقات کردم که به چند زبان رایج در هند کاملاً مسلط بودند.

آیا از رپرتاژ شما نتیجه‌ی خاصی هم می‌توان گرفت یا تنها یک رپرتاژ به مفهوم مستند سازی از یک پدیده‌ی اجتماعی را می‌توان از آن ارزیابی کرد؟

من هدفم شرح بیطرفانه زندگی آنها بود تا خواننده خودش بتواند نتیجه‌گیری کند. ولی خودم به این نتیجه رسیدم که داشتن هدف مشخص (نجات دین زرتشتی)، پشتکار، سختکوشی و استفاده از فرصتها (که جنبه منفی آن همکاری با استعمارگران انگلیسی در هند بود) و اتحاد بین پارسیان، عامل تعیین کننده در بقا و دوام و موفقیت پارسیان بود و آینده آنها در گرو انجام رفرم و انطباق دین با شرایط زندگی مدرن است.

استقبال جامعه فرهنگی سوئد از این کتاب بسیار خوب بود و در روزنامه‌ها و رادیوی سوئد مطرح شد. حنا نویسنده و منتقد سوئدی Joar Tiberg کتاب شما را یک سرمشق برای رپرتاژ نویسی و پژوهشی گیرا خواند. دلیل این انعکاس و استقبال به نظر خود شما چیست؟

شاید در کنجاوای سوئدی‌ها نسبت به زرتشت و دین زرتشتی و اینکه یک گروه کوچک تبعیدی بتواند پس از قرن‌ها دین و هویت خود را حفظ کند، غیر منتظره بودن موضوع کتاب هم بی‌تاثیر نبود.

آیا تصمیم دارید این کتاب را به زبان‌های دیگر از جمله فارسی نیز منتشر نمایید؟

هنوز تصمیمی نگرفته‌ام. اگر امکانش باشد، با کمال میل. چرا که نه؟

آیا پروژه دیگری به همین شکل در دست دارید؟

در ذهنم با چند موضوع کلنجار می‌روم ولی هنوز زود است که در باره‌اش چیزی بگویم.

با سپاس از وقتی که در اختیار ما قرار دادید

برای تهیه این کتاب به آدرس زیر می‌توانید مراجعه فرمائید:

<http://www.azar.se>

| بازگشت به صفحه اول | این متن را با ایمیل بفرستید | نسخه قابل چاپ |

ایران امروز (نشریه خبری سیاسی الکترونیک)

Iran Emrooz (iranian political online magazine)

iran emrooz@1998-2005

"ایران امروز" از انتشار مقالاتی که به دیگر سایت‌ها و نشریات نیز ارسال می‌گردند معذور است. استفاده از مطالب "ایران امروز" تنها با ذکر منبع و نام نویسنده یا مترجم مجاز است.

editor@iran-emrooz.net